

BA CỐNG HIẾN VĨ ĐẠI CỦA CÁC MÁC

(1 tiết)

ĀNG-GHEN

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẶT

Giúp HS :

- Hiểu được khái quát những cống hiến vĩ đại của Mác được nêu trong bài.
- Nắm vững thao tác lập luận của Āng-ghen để làm nổi bật những cống hiến ấy.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LUU Ý

1. Về nội dung

a) Bài này đưa vào Chương trình Ngữ văn ở lớp 11 với tư cách một bài văn nghị luận. Khi giảng, GV giúp HS nắm được phương pháp nghị luận của Āng-ghen. Qua đó, GV cũng giúp HS nắm được khái quát ba cống hiến vĩ đại của Mác trong bài nghị luận tổng kết đặc sắc ấy.

b) GV tránh biến tiết học thành một bài giảng lịch sử hay chính trị và cũng không triển khai bài theo những tiêu chí của một bài điếu văn.

2. Về phương pháp

Những gợi ý giảng dạy cụ thể dưới đây không có tính chất áp đặt, chỉ để các GV tham khảo, lựa chọn cho phù hợp với trình độ HS ở trường, lớp của mình và khung thời gian cho phép. Với thời lượng 1 tiết, chắc không thể triển khai hết trên lớp cả bốn câu *Hướng dẫn bài* trong SGK ; câu thứ tư có thể để HS tự học.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Phần mở đầu

- Vài lời dẫn vào bài rút từ phần *Tiểu dẫn* trong SGK.
- Nhắc nhở HS khai thác theo hướng tiếp cận một bài văn nghị luận.
- Tổ chức cho HS đọc văn bản.

2. Phân nội dung chính

Câu hỏi 1

– Câu này nhằm giúp HS xác định bố cục ba phần của bài. GV có thể nói lướt nhanh.

– Bài gồm bảy đoạn không kể câu cuối cùng. Phần mở đầu chiếm hai đoạn ngắn 1 và 2. Các đoạn 3, 4, 5 và 6 là phần trọng tâm, tổng kết những cống hiến vĩ đại của Mác. Đoạn 7 và câu cuối cùng là phần kết luận.

– Chỉ bằng bốn đoạn ngắn mà tổng kết rành mạch, sáng tỏ những cống hiến vĩ đại của Mác, bài phát biểu của Ăng-ghen thật có giá trị.

Câu hỏi 2

– Câu này nhằm giúp HS hiểu khái quát cống hiến đầu tiên của Mác trong bài phát biểu của Ăng-ghen và biện pháp nghệ thuật được sử dụng.

– Mác đã tìm ra quy luật phát triển của xã hội là trong mỗi giai đoạn lịch sử loài người, hạ tầng cơ sở (việc sản xuất ra những tư liệu sinh hoạt vật chất trực tiếp, trình độ phát triển kinh tế,...) quyết định thương tầng kiến trúc (thế chế nhà nước, tôn giáo, nghệ thuật,...).

– Để làm nổi bật cống hiến vĩ đại này của Mác, tác giả sử dụng biện pháp so sánh cống hiến của Mác trong lĩnh vực khoa học xã hội với cống hiến của nhà bác học nổi tiếng Đắc-uhn trong lĩnh vực khoa học tự nhiên.

Câu hỏi 3

– Câu này nhằm giúp HS hiểu khái quát hai cống hiến vĩ đại khác của Mác trong bài phát biểu của Ăng-ghen và biện pháp nghệ thuật được sử dụng.

– Cống hiến vĩ đại thứ hai của Mác (đoạn 4) là phát hiện ra giá trị thặng dư, quy luật vận động của phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa. Khái niệm giá trị thặng dư đã được chú thích trong SGK và HS cũng chỉ cần biết đến thế.

– Cống hiến vĩ đại thứ ba của Mác (đoạn 5 và 6) là ông không chỉ dừng lại ở lí thuyết mà chuyển thành hành động cách mạng. Có lẽ theo Ăng-ghen, đây là cống hiến quan trọng nhất trong ba cống hiến của Mác, nên tác giả đã dành cho cống hiến này hai đoạn trong khi mỗi cống hiến trên kia chỉ chiếm một đoạn.

– Ăng-ghen sử dụng biện pháp nghị luận tăng tiến để khẳng định cống hiến sau vĩ đại hơn cống hiến trước. Phân tích các cụm từ : "Nhưng không phải chỉ

có thể thôi", "Nhưng đây hoàn toàn không phải là điều chủ yếu ở Mác", "Nhưng niềm vui của ông còn lớn hơn nữa".

Câu hỏi 4

Cống hiến của Mác là khám phá ra các quy luật phát triển của xã hội loài người nói chung và xã hội tư bản nói riêng ; hoạt động cách mạng của ông cũng nằm trong các quy luật ấy. Các phát kiến và hoạt động của Mác không nhằm chống lại một cá nhân ai. Chính vì vậy, có thể có nhiều người không tán thành ông (đối địch), nhưng chưa chắc ông đã có một kẻ thù riêng nào.

3. Phần củng cố

Tổng kết bài giảng căn cứ vào phần *Kết quả cần đạt*, các câu *Hướng dẫn học bài* trong SGK và phần *Mục tiêu cần đạt* trong SGV.

IV – TÀI LIỆU THAM KHẢO

Toàn văn bài phát biểu của Ăng-ghen trong : *Mác và Ăng-ghen, Toàn tập*, tập 19, tr. 499 - 502, bản dịch tiếng Việt, NXB Chính trị Quốc gia, H., 1995.